

GAIA

LÆREPLAN GAIA BØRNEHAVE

RAPPORTEN ER HENTET: 16-09-2023
LOLLAND KOMMUNE

RAMBOLL

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	6
2.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	6
2.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	7
3	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	9
3.1	Alsidig personlig udvikling	9
3.2	Social udvikling	11
3.3	Kommunikation og sprog	12
3.4	Krop, sanser og bevægelse	13
3.5	Natur, udeliv og science	15
3.6	Kultur, æstetik og fællesskab	16
4	UDVIKLINGSPLANER	18

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

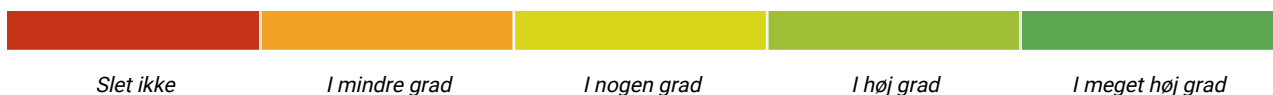
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

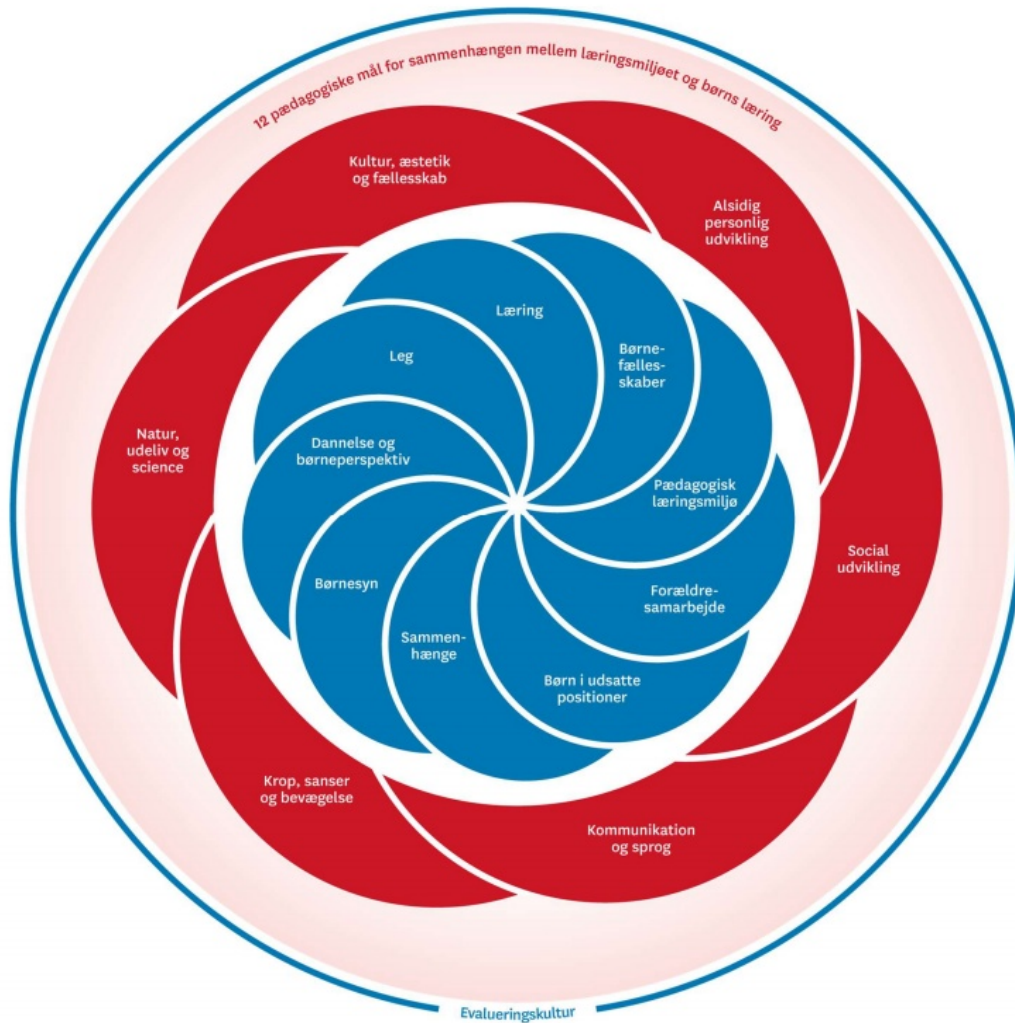
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Gaia er en mindre institution fra 2002 med plads til 50 børn fordelt på 2 børnehavestuer og 1 vuggestue. Vi har en høj andel af uddannet personale ansat (76% pædagoger og 24% pædagogmedhjælpere). Derudover er tilknyttet 1 leder.

Gaia er en decentral institution med egen bestyrelse, der består af 3 forældrerepræsentanter, 2 medarbejderrepræsentanter og lederen, der er fungerende sekretær uden stemmeret.

Vores fysiske indretning: Børnehaven er normeret til 40 børn, mens der i vuggestuen er 10 børn. Indendørs er børnehavestuerne omtrent lige store og de har fælles garderobe, men hver deres toiletfaciliteter. Derudover har vi et fællesrum med køkken, hvor særligt vores førskolebørn holder til for at lave aktiviteter sammen og danner venskaber på tværs af stuerne, Det er også her børnene samles om eftermiddagen, når der er få børn og voksne tilbage. I

fællesrummet er der mulighed for at gå fra med en lille gruppe børn og lave forskellige pædagogiske aktiviteter. Der er også mulighed for mere mere selvorganiseret leg i form af rolle lege med borgen og dukkehuset samt fordybelse ved tegnebordet eller samle puslespil ved det høje bord. Desuden står der en læsebænke i fællesrummet, som benyttes til læseaktiviteter. Derudover har vi et lille motorikrum i huset, hvor en lille gruppe børn kan få lov at lege alene eller en voksen kan lave aktiviteter derinde. Vi bruger også børnemassage som pædagogisk aktivitet. Vuggestuen ligger placeret i den ene ende af huset med stue og eget toilet. Stuen har udgang til egen legeplads. Udover stuen er garderobe området indrettet med et bord til kreative pædagogiske aktiviteter og et område med motorik redskaber.

Vores børnehavelegeplads rummer et stort areal med mulighed for mange forskellige aktiviteter. Legepladsen er delt på 3 områder. Der er låger imellem, så man har mulighed for at dele børnene op, hvis der er det behov. Forreste legeplads er beklædt med fliser og har et stort område med overdækket, hvor der er mulighed for at gå i læ for sol, vejr og vind. Der er mulighed for at lege i sandkasse, hvor der er udarbejdet et legemunuskript til, der giver mulighed for at lege forskellige rolle lege. Der kan gynges i sansegynge, tegne, hoppe i hinkeruder, boldlege m.m. Der er derudover indrettet et skur til "udestue", hvor børnene kan trække ind og male, lege med lego m.m. ved blæsende dage. Der er også en vippe og nogle hængekøjer, så børnene har flere forskellige muligheder for sansestimulering. Samtidig giver hængekøjerne mulighed for at kunne trække sig tilbage og finde ro og fordybelse.

På den midterste legeplads er der indrettet i forskellige zoner. Her finder man en cykelbane med mulighed for at komme i vaskehal eller på en tankstation, en stor bakke med indbygget rutsjebane. Der er gyngestativer, klatretårn, hængekøjer, trampoliner, karrusseler, legehuse, sandområde med vandaktivitet samt et multihus, der kan bruges til forskellige pædagogiske aktiviteter. På denne legeplads er der også mulighed for direkte adgang til udetoilet og børnehavestuerne.

På den sidste og bagerste legeplads (Engen) er der en gammel bålhytte, hvor der er plantet frugt træer og bærbuske rundt om for at stimulerer børnene smagssanser. Ved siden af er der etableret en lille tipi og en hestefold med træheste, der kan sætte fantasien i sving. Derudover er der et areal med fodboldmål på den forreste del. På den midterste del af Engen er der lavet baner i vildt græs og blomster, hvor der bliver slået græs, så børnene får kontrasterne og muligheden for oplevelser med et rigt insektliv og blomsterliv. På den sidste del af Engen er der en lille gruppe træer, hvor der har dannet sig en hulelignende skov, som ofte bruges til spisested på "skovtur" i egen baghave. Derudover er der gamle træstammer, som børnene kan klatre på m.m. Efter den sidste legeplads er vi beriget med en kæmpebakke, som er god til rulleaktiviteter om sommeren og kælkeaktiviteter om vinteren. På engen er der også kommet en svævebane, så børnene kan mærke suset

Ud over børnehavens legeplads har vuggestuen også deres egen legeplads. Den er indrettet med en lille cykelbanen ind gennem træerne. Der er en gynge, en karrussel, en retsjebane, en balancebom og et legehuse med sandkasse. Det giver børnene mulighed for forskellige former for lege og fysisk udfoldelse.

Vi ligger i yderkanten af Nakskov med gode muligheder for gåture på stisystemer til en dejlig naturlegeplads, biblioteket, den nærliggende skole og meget andet. Derudover benytter vi Krogsbøllehallen 1 gang om ugen, ligesom vi har samarbejde med vores nabo, Plejecentret, hvor de ældre og børnene har stor gavn af hinandens selskab. Vi har også etableret samarbejde med stormarksskolen, hvor førskolebørnene skal over en gang om ugen i et af deres lokaler, så børnen kan blive tryk ved skolen og understøttes i overgangen mellem børnehave og skole.

2 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

2.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Gaia har et samarbejde med lolland musikskole, hvor Førskolegruppen tager på månedlige besøg på plejecentret, der ligger ved siden af og synger sammen med de ældre borgere til glæde og gavn for både de ældre og børnene. Det skaber fællesskab og forståelse på tværs af generationer. Børnene får en forståelse for den ældre generation og oplever at deres besøg skaber glæde og smil.

Samarbejde med bibliotek +udskiftning af biblioteksbøger til brug i hverdagen 1 gang månedligt.

Vi samarbejder med de kommunale skoler i Nakskov for at styrke overgangene for børn - her låner vi et lokale til førskolegruppen om mandagen fra august til juni - se afsnittet om overgange.

Deltagelse i Dannelsesrygsækkens aktiviteter på bibliotek, i biograf, kulturfabrikken m.m. Derudover er der hvert år børnesama i byen, som Gaia deltager i.

Gåture i nærmiljø - Svingelen, kolonihaverne m.m.

Brug af Krogsbøllehallen

Vi har bestyrelsesmøder ca. 4-5 gange årligt, hvor vi orienterer om dagligdagen. Derudover bruger vi tid på at planlægge arrangementer for forældre og børn i Gaia, eksempelvis legepladsdage, sommerfest, Lucia m.m. Gaia har en aktivt forældrebestyrelse, som gerne vil støtte op om at værne om fællesskabet for alle i Gaia. De indsamler ved arrangementerne en del penge, som de bruger til at indkøbe legetøj eller andet til glæde for børnene i Gaia.

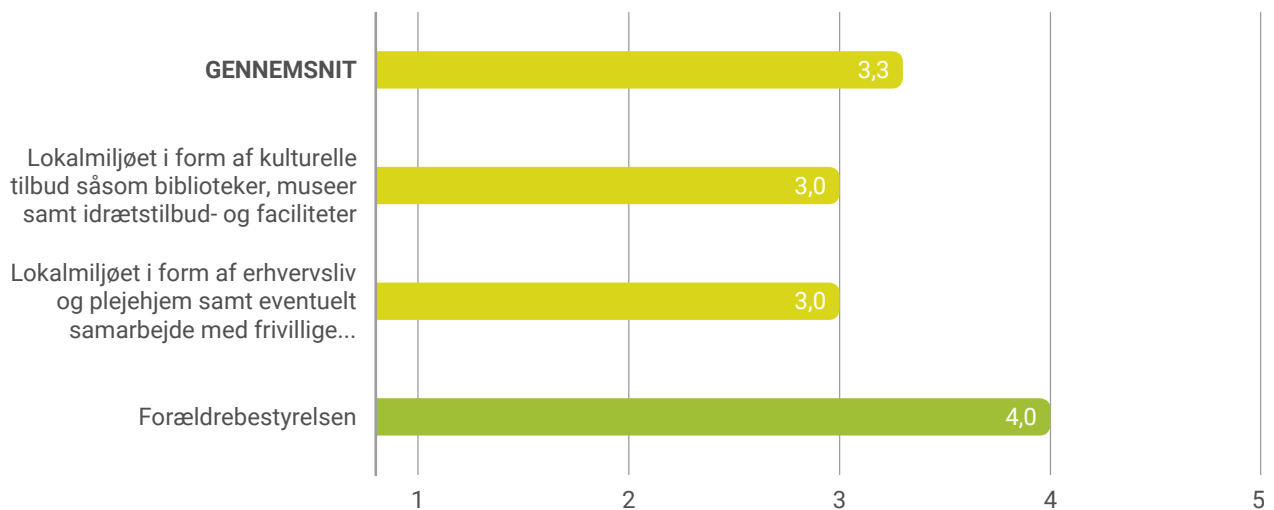
Forældrebestyrelsen tager sig også af godkendelse af læreplaner, budgetter m.m.

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Gaia's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad formår vi at inddrage følgende i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børnene?

2.1.1.1 Gaia's vurdering

2.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Angående det fysiske læringsmiljø er vi indendørs præget af meget små rum - især til børnehavegrupperne - derudover er der en stor fællesgarderobe, hvor der kan være tendens til en del støj, hvis alle børn er der samtidig - derfor strukturerer vi os pædagogisk, så vi ikke har alle børn derude samtidigt, når det kan lade sig gøre. Vi laver DCUM hvert år med de kommende skolebørn og arbejder på p-møder med de svar, som kommer ind i den forbindelse. Vi har gennemgang af kvaliteten af rengøring og hygiejne 1 gang årligt, hvor vi også vurderer indsatsen derudfra. Sidst men ikke mindst så arbejdes der ud fra medarbejdernes APV for at optimere løbende på de fysiske rammer. I forhold til det psykiske læringsmiljø er der ALTID fokus på at samspillet mellem børn, mellem børn og voksne og de voksne imellem er godt. Der arbejdes altid ud fra positive relationer og en positiv forventning til og respekt for hinanden og hinandens forskelligheder. Vi dyrker ressourcer fremfor mangler. Vi arbejder med voksnes deltagelse i børnenes leg og er den forbindelse med i projektet leg for dig, der har udviklet vores fokus på legende tilgængelighed i hverdags samt voksnes deltagelse i børnenes leg. I dagligdagen betyder det, at de voksne dels deltager i børnenes leg ved at lege med på børnenes præmisser samt inspirerer og videreudvikle legen sammen med børnene. Dels igangsætter de voksne lege med fokus på at få børn, der står på kanten af legen med i et lige fællesskab. I forbindelse med projektet har vi udviklet vores pædagogiske praksis ved at have legemanuskripter, der hænger ude på legepladsen, hvor børnene har mulighed for at gå hen og vælge en leg, de gerne vil lege med deltagelse af en voksen. Denne del er i fortsat udvikling. De voksne er begyndt at bære armbånd for at synliggøre overfor børnene, hvem der er hjælpere (røde armbånd) og hvem der er legere (grønne armbånd). Det er for at skabe rum til at de voksne fordyber sig med børnene og derved skaber en bedre kvalitet for børnenes leg.

Det æstetiske børnemiljø bærer præg af en forholdsvis nybygget arkitekttegnet bygning (2002), da vi har været så heldige at få midler til læringsmiljøer, så har vi fået malet alle rum og fået sat fokus på rum i rummene. Vi har haft fokus på at inddele rummene så de er kodet til at lege forskellige former for lege og inspirerer børnen til at udvikle deres lege og bruge deres fantasi. Vi har spurgt børnene, hvad de kan lide at lege med og hvor det er sjovt at lege og ud fra de erfaringer, har vi indrettet rummene. Dette er dog en dynamisk proces, der hele tiden justeres i takt med børnegruppens udvikling.

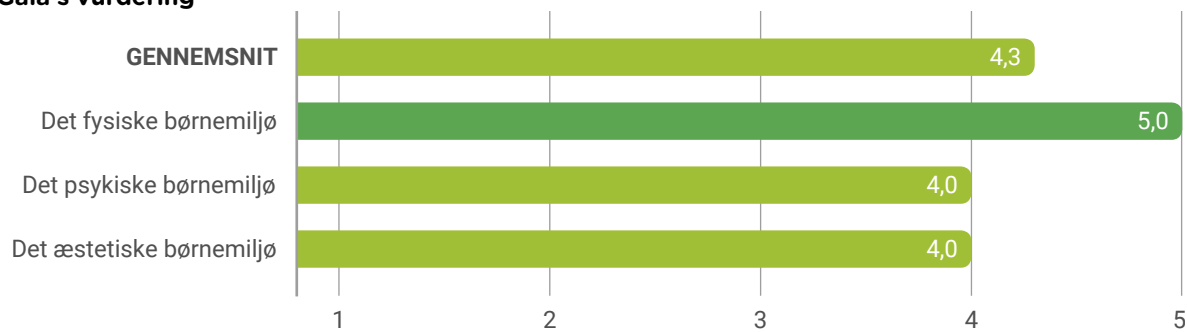
Det æstetiske børnemiljø udenfor har fået et kæmpe løft, da vi har fået midler til at købe nye legeredskaber for. I den forbindelse har vi også inddraget børnene og hørt, hvad de godt kunne tænke sig og hvor de synes, at det er sjovt at lege.

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Gaia's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad lykkedes det os at skabe et sundt og udviklende børnemiljø indenfor disse tre områder (med inddragelse af børneperspektivet)?

2.2.1.1 Gaia's vurdering

3 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

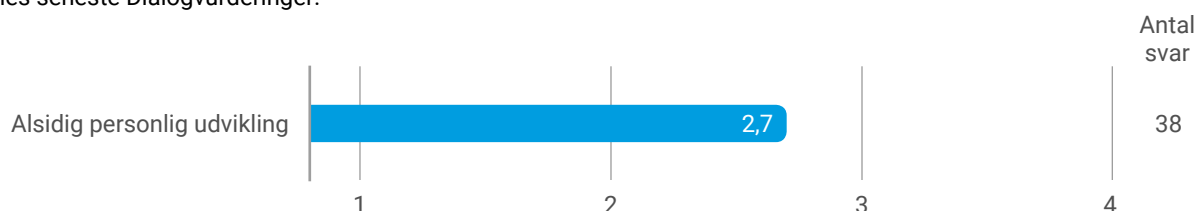
3.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes alsidige personlige udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I Gaia har vi fokus på at vi er i den vigtigste branche i verden, da vi er med til at skabe mennesker gennem vores relationer til hinanden og de gensidige påvirkninger vi har på hinanden via vores samspil. Derfor er det også en opgave vi skal være ydmyg overfor og tage ansvaret for relationen på os. Derfor er vores opgave at få barnet til at lykkes, som det menneske det er og vise barnet at det har værdi som det menneske det er.

I praksis skal denne værdi gennesyre alle interaktioner, der er i løbet af dagen.

Derfor tager vi imod imod barnet om morgenen med et smil, et godmorgen og et åbent kropssprog der viser, at vi møder børnene med varme og tryghed. at her i Gaia er der voksne de kan regene med. Vi rummer børnenes forskellige reaktioner og følelser på at blive afleveret ved at sætte ord på deres følelser og give plads til dem og rummedem som professionel voksen uden at overtage barnets følelser. Vores mål er at børnene oplever at de mestrer afleveringen og hvis det er svært der der voksne, der skaber tryghed og støtter op. Vi inddrager forældrene i afleveringen, så de kan være medspillere i børnenes alsidige personlige udvikling. Eksempelvis opfordrer vi forældrene til at give sig tid til, at børnene selv går ind i vuggestuen/ børnehaven om morgenen, når de kan i stedet for at blive båret af forældrene. Til samling støtter vi op om den alsige personlige udvikling ved at skabe en tryk ramme hvor barnen kan øve sig i at sige sin mening foran andre og derved blive centrum for de andres opmærksomhed. Her er målet at barnen oplever at deres mening, erfaring og idder lyttes til af andre og har værdi. at deres bidrag har en betydning og høres af andre børn og de voksne. Det kræver at de voksne er nærværende, engagerede, positive og levede i deres udtryk. at de har fokus på deres kropssprog, memik, stemmeleje og øjenkontakt. At de skaber en ramme, hvor der er dialog og ikke overhøring samt at samlingerne tilrette lægges ud fra det børnene har brug for.

Vi arbejder i Gaia meget på at øge børnenes selvhjulpethed - da det er med til at støtte barnets alsidige personlige udvikling. Derfor har vi fokus på at give barnet tid i garderoben til selv at øve sig i af- og påklædning. De voksne søger for at der er tid til at barnet kan øve sig og understøttes der hvor det bliver svært. Vi finder det vigtigt, da børn, der har opfattelsen af at de selv kan en masse ting, får højnet deres selvværdsfølelse og dermed får mod på at ville prøve mere af - også de ting, der er svære. En høj selvværdsfølelse øger barnets livsduelighed og det kan bedre indgå i relationer med omverden og tør gå på udforskning i nye oplevelser. Barnet bliver også bedre i stand til at sige til og fra, når det føler sig tryk

Når børn hjælper de voksne - også med praktiske ting, så får de følelsen af at have værdi for den voksne og det giver en relation, som den voksne kan udvikle på og dermed hjælpe til udvikling af barnet Derfor er børnene i Gaia en aktiv del af vores frokost måltid, hvor de hjælper både før og efter måltidet med praktiske gøremål såsom at sætte på bordet og tage af. Vaske borde af og feje.

Omsorg fra den voksne er altafgørende - også i konflikt!

Børn skal anerkendes for at være dem selv - ikke kun for at kunne noget særligt - også i konflikt. Børn må aldrig på foranledning af de voksne komme til at føle sig forkerte. Hvis de får den følelse på anden vis, så er det den voksnes ansvar. Det betyder at der i konflikt er fokus på at få barnet til at lykkesog ikke den voksne. Derfor må andre voksne godt gå ind i en konflikt, hvis deres bidrag er til gavn for barnet. Her kan relationen mellem barn og voksen have en betydning for, hvordan barnet reagerer.

Vi skal i alle sammenhænge lytte til børnenes perspektiv - det kan være ved almindelige snakke, i konfliktsituationer, men også ved interviews, DCUM, forældreinddragelse m.m. Dette giver barnet en følelse af selv at have indflydelse, at blive set og hørt, og at barnets mening også har en værdi. Dette er med til at danne det hele demokratiske menneske, som bliver til et selvstændigt individ, der er i stand til at træffe egne beslutninger - også i ungdoms- og voksenlivet.

3.2 Social udvikling

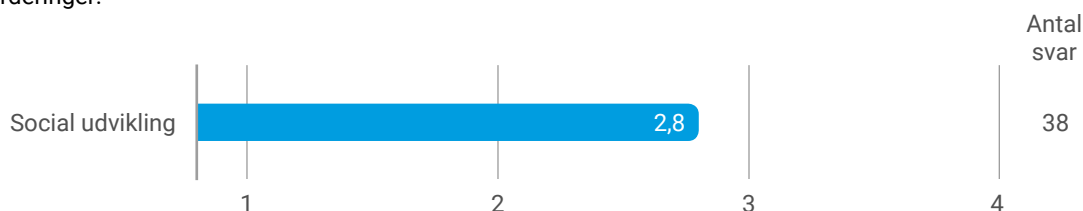
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes sociale udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Howan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I Gaia tager vi udgangspunkt i de ressourcer som vi alle har - både børn og voksne - i stedet for at kigge på udfordringer/svagheder. De voksne har ansvaret for relationsdannelse med børn, forældre, hinanden og med samarbejdspartnere, da relationer er altafgørende for tryghed og med tryghed kan børnene trives og udvikle sig. I en samling understøtter vi barnets sociale udvikling i dagligdagen ved at barnet oplever at være en del af en gruppe og et fællesskab, hvor det skal vente på tur, vise hensyn og forståelse for andres meninger og hvor de andre viser hensyn til barnet. Barnet oplever at få fælles oplevelser og erfaringer med de andre børn og voksne. At deres mening høres af andre og at de møder børn, der mener eller har oplevet det samme eller noget helt andet end dem selv. De vil også erfare at andre børn kan føle det samme som dem eller føle noget helt andet i den samme situation. Det styrker barnets sociale erfaringer.

Alle børn skal ses, anerkendes og høres i Gaia - de bliver guidet og støttet, hvor de har det svært og opmuntret til at prøve nye, passende udfordringer, så deres gå-på-mod styrkes. Dette er med til at øge deres selvværd, som er afgørende for at de føler sig sikre nok til at bruge deres medindflydelse i sammenhæng med andre mennesker. I Gaia støtter vi barnets sociale udvikling ved aktivt at understøtte eller være deltagende i børnenes leg i løbet af dagen. Vi er ved at udarbejde legemanuskripter til at hjælpe børn, der står på kanten af legen ind i et legefællesskab. Vi organiserer os, så de voksne har mulighed for at deltage og fordybe sig i legen sammen med børnene. Børn i Gaia skal føle sig trygge til at kunne sige til og fra i relationer med andre. Vi lærer dem eksempelvis STOP-tegn, hvis nogen bryder ind over deres grænser. Det er okay, at sige man gerne vil lege alene nogle gange, men hvis man aldrig vælger at inddrage nogle andre børn, så er det den voksnes ansvar, at man indgår i børnefællesskaber på andre tidspunkter eller situationer.

Vi snakker med børnene om, hvordan man er gode kammerater, hvordan ansigtsmimik og kropssprog skal aflæses (FRI

FOR MOBBERI) og bruger hinanden og os selv til at tydeliggøre dette overfor børnene. Vi hjælper til løsning af konflikter ved at være lyttende og ikke dømmende overfor begge parter. I stedet søger vi at afdække de forskellige holdninger og få børnene til sammen at finde løsningsmuligheder.

Vi inddrager forældrene i samarbejde omkring barnets sociale udvikling. Dette intensiveres i det øjeblik at vi ser en udfordring ved hjælp af Familiedialog, men ved gennemgang af eksempelvis Dialoghjulet italesættes kammerater, adfærd osv for også at belyse vigtigheden af dette udviklingsområde

3.3 Kommunikation og sprog

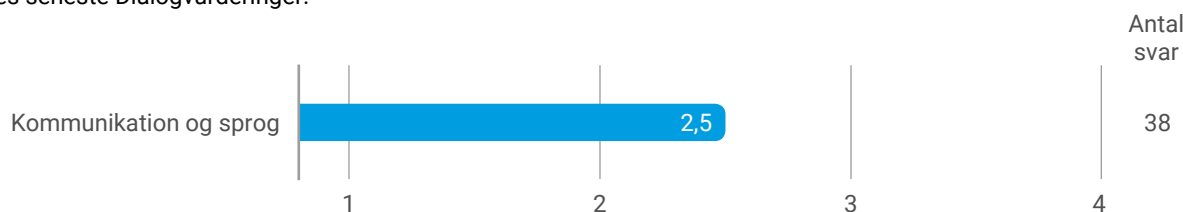
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kommunikation og sprog hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Stimulering af Sprog og Kommunikation foregår hele dagen i Gaia. Vi er opmærksomme i alle situationer med børnene på deres sproglige udvikling og forsøger at sætte ord på alt, hvad de oplever. Dette er i såvel aktiviteter, hverdagsrutiner eller i leg og konflikter. Vi sætter ord på genstande, følelser, materialer, oplevelsen eller hvad der ellers falder naturligt i samværet med et barn. Vi er opmærksomme på gentagelser, turtagning og at give barnet tid til at svare.

Hver primærpædagog laver sprogvurdering på barnet og har fokus på udviklingen. Hvis der er udfordringer søger vi åben rådgivning, sparring, testning af barnet eller decideret sprogundervisning med en Tale-høre konsulent fra PPRC. Ved to-sprogsbørn har vi tilknyttet en to-sprogspædagog.

Vi har en medarbejder, der ved at uddanne sig til sprogvejleder, som er med til at analysere børnenes behov - både samlet som gruppe, men også individuelt. Derudover har hun til opgave at inspirere kolleger med ny viden og idéer til sprogstimulerende aktiviteter. Ved kurser el.a. laver hun kort oplæg på p-møder til inspiration og vidensdeling.

Vi samarbejder med biblioteket om bogkasser med alderssvarende bøger, som vi bruger i vuggestue og børnehave, men også til hjemlån for forældre og børn.

Vi bruger det lokale bibliotek, hvor vi blandt andet har været med i et projekt om sprogstimulering til vuggestuebørn og dagplejebørn - Godt Begyndt. Fra efteråret 2022 kommer vi med i på sporet af sproget, der henvender sig til de yndste børn.

Vi bruger sang og musik som kilde til sprogstimulering.

Vi bruger Literacy i den forbindelse, at vi eksempelvis har billeder på kasser, hvor der også er skrevet, hvad der er i kassen. Vi har bogstaver/tal på tegneunderlag, vi hjælper børnene med at skrive deres navne på tegninger osv.

Vi leger med sproget sammen med børnene og laver eksempelvis "fjollerim".

Vi har fokus på den meningsfulde dialog - særligt i frokost situationen. hvor de voksne arbejde med dialogkort for at understøtte den gode dialog med børnene. dialogkortene udarbejdes med fokus på hvad der interesserer børnenegruppen i en given periode.

3.4 Krop, sanser og bevægelse

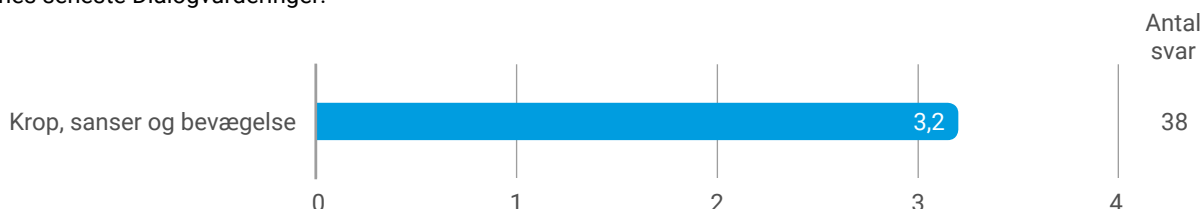
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes krop, sanser og bevægelse hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Da vi tidligere har været en idrætsbørnehave har mange af personalerne en god indsigt i den betydning motorik, sanser og bevægelse har for et barns udvikling. Den kompetence udnytter vi ved at tænke bevægelse ind i de aktiviteter, som skal foregå. En af vores hovedværdier er "bevægelsesglæde", hvilket vi støtter op om ved selv at være aktive og udvise engagement i de bevægelseslege, som sættes igang. Pædagogerne i Gaia går bagved/ved siden af og tager udgangspunkt i børnenes spor i forhold til bevægelse - dette opnår medbestemmelse hos børnene.

Ofte kombineres motoriske aktiviteter med musik og sang.

Indendørs har vi indrettet et lille motorikrum med madrasser, kroge i loftet til forskellige gyngeredskaber m.m.

Derudover har vi en massagebriks til pædagogisk massage. Pædagogisk massage bruges til alle børn som en aktivitet, hvor den voksne giver massage eller børnene giver hinanden massage, men også til at arbejde særligt med børn, der har specifikke behov for at mærke sig selv eller falde til ro.

Vuggestuen er indrettet med udgangspunkt i den motoriske udvikling, hvor der er rutsjebane, ribbe, sansegynge m.m. Børnehavegruppernes ældste børn går 1 gang om ugen til Krogsbøllehallen, hvor der er lidt mere plads til indendørs motoriske lege

I kraft af vores 3 forskellige børnehavelegepladser er der forskellige muligheder og oplevelser i vores udendørs miljø - højt græs/slået græs/grus/sand/fliser/gemmesteder/gynge/fugleredegynge/rutsjebane/bakke. Derudover er der indkøbt forskellige motoriske materialer, som flittigt bliver brugt til motorikbaner - både indendørs og udendørs.

Vi benytter meget vores gynger og hængekøjer, samt vores karruseler til at stimulere balancesansen.

På vuggestuens legeplads, er der etableret gyngestativer, legehus, sandkasse og en udvidelse af området i form af et hegn, som bliver lavet med en låge, så det bliver nemmere for børnene at bruge den store legeplads's muligheder, når de er klar til det

I situationer med meget bevægelse italesætter vi kroppens reaktioner: "mærk dit hjerte, hvor hurtigt det slår" eller "hov jeg blev helt varm og forpustet - hvordan har din krop det?" Dette giver barnet en viden om kroppen og dens reaktioner.

Når der ikke er særlige aktiviteter sat igang, så søger vi at snige sansemæssige stimuli ind, hvor det falder naturligt, eksempelvis ved en kram, så får barnet et ekstra tryk for stimulation af muskel-ledsansen eller hvis det har regnet, så hoppes der i vandpytter og på vores trampoliner

Vi italesætter også vejrets betydning, vind i håret, kulde i kinderne, varme fra solen osv., for at gøre børnene opmærksomme på den påvirkning.

Vi samarbejder med motorikvejleder og ergoterapeut - både på det enkelte barn men også til inspiration og vejledning til forældre og personale.

1 pædagog har taget en uddannelse til motorikvejleder, så hun er tovholder på motorikken og vidensdele og inspirere kolleger til spændende idéer.

3.5 Natur, udeliv og science

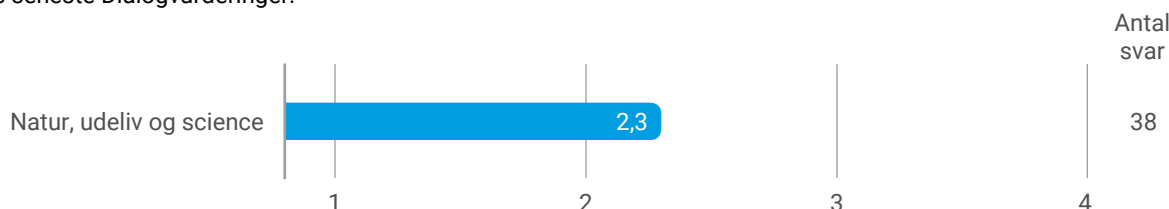
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes natur, udeliv og science hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder med barnets nysgerrighed og følger op på barnets undren - undre sig med! Udfordrer med undrende/filosofiske spørgsmål i forhold til naturen i børnehøjde. F.eks. "har en regnorm øjne? hvorfor flyver skyerne? hvor kommer regnen fra?"

Vi igangsætter aktiviteter, der er med til at give børnene dannelse i naturen - samle skrald op/rydde op på legepladsen/ikke knække grene af/passe på dyrene(også de små) osv.

Vi indkøber materialer, der kan være med til at stimulere børnenes nysgerrighed og forståelse af naturen(undersøgelsesglas/insekthotel) - og bruger det.

Vi læser om de fundne dyr/planter på I-pads eller i bøger og kobler til en sang/historie etc., hvor det giver mening.

Indretning af forskellighed på legeplads - højt græs/græsplæne/fliser/buske/træer/Spiseligt/ikke spiseligt - gamle træstammer til afbarkning med andet dyreliv osv

Gåture til nærliggende legeplads/område med andet dyre/planteliv.

Årstidsarbejde - samle blade/plukke

æbler/mærke vinterkulden/sommervarme/blæst/lave mudder/samle sne/så blomsterfrø/lægge kartofler

Kreativitet i naturen - bygge i sandkassen, lave grene om til politimandens stopskilt/våben, lave skyerne om til figurer, fortælle forunderlige historier om brumbassens utrolige formåen i at kunne lette sin store krop i forhold til de små vinger osv.

Vi arbejder med retninger, mængder, former, højder og drøjder, hvor vi kan få det ind naturligt, men laver også læringsmiljøer, som inspirerer børnene til dette. Eks. højdemåler på legepladsen, så barnet kan måle sig selv, leg med

kastanjer, hvor der bliver talt, vurderet mængder og størrelser, delt og samlet osv.

3.6 Kultur, æstetik og fællesskab

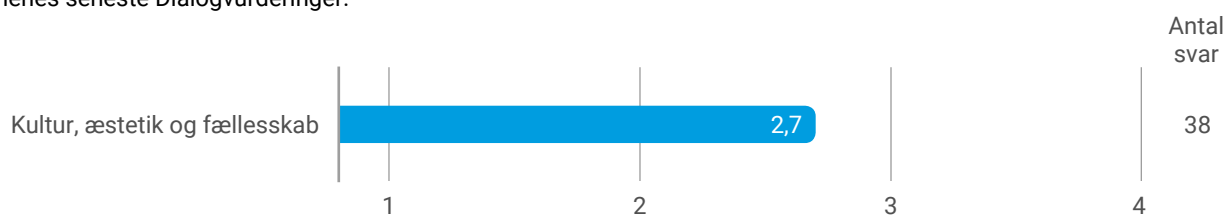
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kultur, æstetik og fællesskab hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi taler med børnene om deres forskellige baggrund med respekt og anerkendelse af vores forskelligheder. Nogle er muslimer, nogle er vegetarer, nogle er mørke, nogle er hvide, nogle har 2 mødre, nogle har 1 forælder, nogles forældre arbejder, nogle gør ikke osv. Vi italesætter det positive i forskellighed.

Vi deltager i aktiviteter med Dannelsesrygsækken, hvor der er arrangeret forskellige arrangementer, eksempelvis teaterforestillinger, biografture, kunstforløb (for vuggestuen og dagplejen på biblioteket, for de største på Kulturfabrikken i Nykøbing), musikforløb m.m.

Derudover sørger vi for at lave aktiviteter, hvor forskelligt musik fra I-pad/højttaler indgår for at udvide børnenes musiske horisont (rolig musik til massagen, rock til stopdansen, børnemusik til sanglege osv)

Vi iscenesætter også børnene selv. Eksempelvis laver børnene "Scenen er din", hvor hvert enkelt barn går på scenen og fortæller en historie, synger en sang, danser en dans el.a.

Højtlesning og dialogisk læsning - også med eventyr. Eksempelvis "De 3 bukkebruse", hvor børnene først hører historien, derefter leger den og genfortæller/læser den.

Vi giver plads til børnenes egne fortællinger/erfaringer og understøtter dem i at bevare fantasien - også i lege og

samspil med andre børn og voksne.

Tegnematerialer er altid fremme/stor tegnetavle i fællesrum og på legeplads, hvor fantasien kan få frit løb.

4 UDVIKLINGSPLANER

Gaia har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.